

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EKN, sagsnr: 2017-33
Den 26. april 2017

Rådsmøde (almindelige anliggender) den 16. maj 2017

SAMLENOTAT

<u>1. Kommissionens forslag til et obligatorisk åbenhedsregister</u>	<u>2</u>
<u>2. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 22.-23. juni 2017 (kommenteret dagsorden)</u>	<u>7</u>

1. Kommissionens forslag til et obligatorisk åbenhedsregister

KOM (2016) 0627

Revideret notat.

1. Resumé

Kommissionen har den 28. september 2016 fremsat forslag (KOM(2016) 0627) til en inter-institutionel aftale om et obligatorisk åbenhedsregister. Dansk sprogversion er modtaget den 11. oktober 2016. Forslaget har til hensigt at skabe ensartede regler ift. åbenhed omkring hvilke organisationer og personer, der forsøger at påvirke EU-lovgivningen uanset om denne indflydelse forsøges opnået gennem kontakter til Kommissionen, Europa-Parlamentet eller Rådet.

Efter rådgivning fra Rådet Juridiske Tjeneste tyder forhandlingerne i Rådet på, at vil være nødvendigt at revidere væsentligt i Kommissionens forslag for at opnå en aftale om et transparensregister, der omfatter alle tre institutioner. Forventningen er således, at en IIA om etablering af et transparensregister kun kan omfatte tværgående elementer, mens hver enkelt institution efterfølgende vil skulle beslutte, hvordan registeret anvendes af den pågældende institution.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2016) 627 af 28. september 2016 (dansk sprogversion den 11. oktober 2016) fremsendt forslag til en inter-institutionel aftale om et obligatorisk åbenhedsregister. Forslaget fremsættes med reference til Lissabontraktatens art. 11 stk. 1 og 2, der understreger behovet for på passende måde at give borgere og repræsentative sammenslutninger mulighed for at give udtryk for deres opfattelse angående alle Unionens arbejdsområder og for at diskutere dem offentligt, samt at EU's institutioner bør føre en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med de repræsentative sammenslutninger og civilsamfundet. Det er dog Kommissionens vurdering, at det er vigtigt, at denne interessevaretagelse og dialog foregår på ansvarlig og transparent vis. I forlængelse heraf foreslås det, at der etableres fælles regler for Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets (herefter "de tre institutioner") dialog med interessenterne.

Forslaget indebærer en udvidelse af det eksisterende åbenhedsregister af 16. april 2014, der aktuelt dækker Europa-Parlamentet og Kommissionen. Såfremt forslaget vedtages i sin nuværende form vil det indebære, at visse interaktioner med de tre institutioner vil være betinget af forudgående registrering i åbenhedsregisteret. I forslaget lægges der videre op til, at nationale repræsentationer til EU frivilligt og mod betaling kan lade sig omfatte af registeret, således at også kontakter med disse repræsentationer vil kræve forudgående registrering i registeret.

Forslaget vil skulle vedtages af alle tre institutioner. I Rådet vil forslaget skulle vedtages med kvalificeret flertal. Punktet er ikke aktuelt på dagsordenen for et kommende rådsmøde (Almindelige Anliggender), men det forventes, at formandskabet snarligt vil præsentere Rådet for et udkast til mandat med henblik på at kunne indlede forhandlinger med de øvrige institutioner.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget til åbenhedsregisteret er at skabe en ramme for transparent interessevaretagelse over for de tre institutioner.

Interaktioner, der vil kræve registrering

Kommissionens forslag omfatter aktiviteter, der søger at fremme bestemte interesser over for de tre institutioner, deres medlemmer og ansatte med det formål at opnå indflydelse på formuleringen eller implementeringen af EU-politikker/-lovgivning eller EU's beslutningsproces. Der er dog en række undtagelser, der gør sig gældende i denne forbindelse, herunder bistand i forbindelse med en forligsprocedure, bistand til at overholde eksisterende lovgivning og bistand i forbindelse med retssager m.v. Herudover undtages blandt andet de sociale parter, jf. art. 152 TEUF, og borgere, der i deres egen kapacitet retter henvendelse til de tre institutioner. Videre fritages politiske partier, kirker og religiøse foreninger, medlemsstaternes offentlige administrationer, tredjelandes offentlige administrationer samt internationale organisationer fra registreringskravet. Konkret foreslås det, at en række interaktioner med de enkelte EU-institutioner kun kan foretages, såfremt man er registreret eller omfattet af ovennævnte undtagelser. For de enkelte institutioner foreslås følgende aktiviteter omfattet:

Europa-Parlamentet

- Langtidsadgangskort til Europa-Parlamentets bygninger;
- Adgang til at tale ved en offentlig høring som gæst;
- Brug af Europa-Parlamentets navn/logo i forbindelse med afholdelse af begivenheder;
- Møder med europaparlamentarikere, generalsekretæren for Europa-Parlamentet, generaldirektører samt generalsekretærer for de politiske grupper;
- Afholdelse af begivenheder i Europa-Parlamentet;
- Tilmelding til nyhedsbreve og email-opdateringer.

Rådet

- Møder med ambassadøren for det nuværende og det kommende formandskab samt deres stedfortrædere, Rådets generalsekretær samt generaldirektører i Rådssekretariatet;
- Tilmelding til nyhedsbreve og email-opdateringer.

Kommissionen

- Møder med medlemmer af Kommissionen, kabinetsmedlemmer og generaldirektører;
- Udnævnelse af bestemte typer af medlemmer af ekspertgrupper;
- Automatisk information om offentlige konsultationer samt en opdeling mellem registrerede og ikke-registrerede enheder, når resultatet af offentlige konsultationer offentliggøres;
- Brug af Kommissionens navn/logo i forbindelse med afholdelse af begivenheder;
- Tilmelding til nyhedsbreve og email-opdateringer.

Registrering, håndhævelse og sanktioner

Kommissionen foreslår, at ansøgere i forbindelse med registreringen vil skulle afgive en række oplysninger, herunder kontaktoplysninger; antallet af årsværk, der arbejder med aktiviteter omfat-

tet af registeret; interesseområder, der falder inden for registerets område; hvilke ekspertgrupper der er medlemmer af; hvor mange penge organisationen bruger på aktiviteter omfattet af registeret, m.v. Ansøgere skal acceptere, at disse oplysninger bliver offentligt tilgængelige. Ved at lade sig registrere i registeret accepteres endvidere et regelsæt (Code of Conduct) for interaktioner med de tre institutioner. Regelsættet omfatter en række retningslinjer til, hvorledes kontakter bør foretages, og hvad der må anmodes om i denne forbindelse. Såfremt en registreret person eller enhed ikke overholder regelsættet vil denne i yderste konsekvens kunne få frataget sin registrering.

Finansiering

Kommissionen forventes at foreslå en udvidelse af antallet af medarbejdere i det sekretariat, der understøtter registeret fra ca. seks årsværk til forventeligt omkring 15. Sekretariatet forventes finansieret af de tre institutioner på grundlag af en særskilt aftale.

Medlemslandenes EU-repræsentationer og andre EU-institutioners deltagelse i registeret

Kommissionen opfordrer til, at andre EU-institutioner, -agenturer, -kontorer og -styrelser bruger åbenhedsregisteret som reference ift. deres egne relationer til interesserepræsentanter. Yderligere foreslår Kommissionen, at disse får mulighed for, på frivillig basis og mod betaling, at deltage i registeret. Ligeledes foreslår Kommissionen, at også medlemslandenes EU-repræsentationer kan lade sig omfatte af registeret på frivillig basis og mod betaling.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets holdning til det foreliggende forslag foreligger endnu ikke.

5. Nærhedsprincippet

Et åbenhedsregister over interesserepræsentanter, der yder indflydelse på EU's institutioner vurderes kun at kunne etableres på europæiske niveau.

6. Gældende dansk ret

Gældende dansk ret indeholder ikke særskilte regler for interessevaretagelse over for EU's institutioner.

7. Konsekvenser

Lovmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke i sig selv at have statsfinansielle konsekvenser for Danmark. Såfremt det besluttes, at den danske EU-repræsentation skal omfattes af registeret vil der være udgifter forbundet hermed. Størrelsen heraf er ikke kendt på nuværende tidspunkt.

Forslaget skønnes at medføre begrænsede meromkostninger for interesserepræsentanter, der vil skulle registreres i registeret. Forslaget vil videre kunne medføre begrænsede meromkostninger for de tre institutioner, og dermed EU's budget, i forbindelse med finansieringen af åbenhedsregisterets sekretariat.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos de danske interessenter (registreret med hovedsæde i Danmark), der er registreret i det eksisterende åbenhedsregister. Udenrigsministeriet har modtaget 16 høringssvar. Der henvises til grund- og nærhedsnotatet vedrørende forslaget oversendt til Folketinget den 16. november 2016.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er bred enighed i Rådet om at fremme tiltag, der kan øge åbenheden i EU-institutionernes arbejde. Det er ligeledes vurderingen, at der vil kunne findes et kvalificeret flertal, der vil kunne støtte op om hovedparten af Kommissionens forslag, idet en række lande må forventes at lægge vægt på, at det sikres, at der er tale om en juridisk holdbar konstruktion, jf. nedenfor.

Rådets Juridiske Tjeneste har vurderet Kommissionens forslag og har påpeget en række væsentlige juridiske problemstillinger ved det fremlagte forslag. Der peges bl.a. på problemer med den juridiske konstruktion, idet man gør klart, at det ikke er muligt i en inter-institutionel aftale at regulere, hvorledes de enkelte institutioner indretter sig. Det vil være op til den enkelte institution at træffe beslutning herom. Herudover vurderes det ikke juridisk muligt at regulere hvordan repræsentanter for medlemsstaterne, herunder i deres funktion som formandskab, håndterer kontakter med repræsentanter for interesseorganisationer i en IIA. Repræsentanter for medlemsstaterne er omfattet af national lovgivning herom.

På den baggrund forekommer der internt i Rådet og mellem Rådet og Kommissionen at være enighed om, at Kommissionens forslag begrænses til kun at omfatte de dele af forslaget, der skal gælde for alle tre institutioner (f.eks. definition af lobbyister, betingelser for optagelse i registeret, organisering af registeret og finansiering mv.), hvorefter det vil være op til de enkelte institutioner at implementere registeret på den vis, som findes passende.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt tiltag, der kan fremme åbenhed i den europæiske beslutningsproces. Regeringen vil arbejde for, at der tages hensyn til den særlige situation, som medlemslandenes EU-repræsentationer står i, idet regeringen vil være indstillet på positivt at overveje at lade møder, der relaterer sig til formandskabsrollen, for ambassadøren og stedfortræderen for det indværende og kommende formandskab være omfattet af registeret, hvis der kan findes en juridisk holdbar model herfor.

Det er vigtigt for regeringen, at Kommissionens forslag ikke fører til unødvendige byrder for interesserepræsentanterne, herunder f.eks. danske virksomheder og interesseorganisationer. Regeringen vil derfor arbejde for at begrænse de administrative byrder og merudgifter, som et obligatorisk åbenhedsregister kan medføre for interesserepræsentanter, mest muligt, således at registeret ikke kommer til at hæmme den demokratiske inklusion af interesserepræsentanter. Det gælder eksempelvis fsva. omfanget af de aktiviteter, der er omfattet af forslaget, hvor der bør være sikkerhed for, hvilke aktiviteter, der er omfattet, og at disse rent faktisk er udtryk for en lobby-indsats og ikke almindelig adgang til informationer (herunder eksempelvis maillister). Regeringen vil videre arbejde for, at behandlingen af mulige brud på adfærdskodekset foretages i overensstemmelse med almindelige retsstatsprincipper.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Grund- og nærhedsnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. november 2016.

2. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 22.-23. juni 2017 (kommenteret dagsorden)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 16. maj 2017 vil udkast til kommenteret dagsorden for mødet i Det Europæiske Råd den 22.-23. juni 2017 blive præsenteret. Udkastet foreligger endnu ikke. Emnerne for topmødet ventes bl.a. at være migration, ekstern sikkerhed og forsvar samt videreudvikling af det indre marked.

2. Baggrund

Der afholdes møde i Det Europæiske Råd den 22.-23. juni 2017. I henhold til forretningsordenen for Det Europæiske Råd (artikel 3) forbereder Rådet (almindelige anliggender) møderne i Det Europæiske Råd.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 16. maj 2017 vil udkast til kommenteret dagsorden for mødet i Det Europæiske Råd den 22.-23. juni 2017 blive præsenteret. Udkastet foreligger endnu ikke, men emnerne for topmødet forventes bl.a. at være migration, ekstern sikkerhed og forsvar samt videreudvikling af det indre marked.

Det Europæiske Råd ventes på mødet den 22.-23. juni at drøfte eksterne såvel som interne aspekter af migration. Fokus for drøftelsen af de eksterne aspekter ventes at være status for arbejdet med implementeringen af Malta-erklæringen, EU-Tyrkiet aftalen samt etablering af migrationspartnerskaber med oprindelses- og transitlande. Drøftelsen om interne aspekter ventes at fokusere på forhandlingerne om reform af det fælles europæiske asylsystem, herunder reform af Dublin-systemet og den fremtidige anvendelse af principperne om ansvar og solidaritet. Fsva. ekstern sikkerhed og forsvar ventes Det Europæiske Råd at drøfte status for implementeringen af de konklusioner herom, der blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde den 15. december 2016. Det drejer sig bl.a. om arbejdet med EU's globale strategi, den høje repræsentants implementeringsplan for videreudvikling af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik og Kommissionens forsvarshandlingsplan. Det Europæiske Råd ventes på mødet den 22.-23. juni at udstikke de overordnede strategiske retningslinjer for det videre arbejde på området.

Herudover ventes Det Europæiske Råd at gøre status for arbejdet med implementering af strategierne for videreudviklingen af det indre marked, herunder strategien for det indre marked, strategien for det digitale indre marked, strategien for energiunionen og handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen. Det Europæiske Råd genbekræftede senest den 9. marts 2017 ambitionen om at gennemføre disse strategier inden udgangen af 2018.

Endelig kan det ikke udelukkes, at der på topmødet den 22.-23. juni vil være en kortere drøftelse af artikel 50-forhandlingerne med Storbritannien, herunder at EU27 vil byde Rådets (almindelige anliggender) ventede vedtagelse af Kommissionens forhandlingsmandat velkommen. Afhængigt af udviklingen frem mod topmødet vil der kunne komme yderligere emner på dagsordenen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Udkastet til den kommenterede dagsorden for Det Europæiske Råd den 22.-23. juni 2017 ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det er dog muligt, at Det Europæiske Råd vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Disse kan dog ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Idet der endnu ikke foreligger et udkast til kommenteret dagsorden, kendes andre landes holdninger ikke på nuværende tidspunkt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ventes at tage formandens orientering om udkastet til kommenteret dagsorden til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.